

ERDELYI HIRADÓ

ESTI KIADÁS.

Előfizetési árak: Egész évre 12 frt, félévre 6 frt, negyed-
évre 3 frt, egy óra 1 frt.
Megjelenik mindennap, a vasár- és ünnepnapok
kivételével reggeli és esti kiadásban.
Reggeli kiadás 2 kr, esti 4 kr, együtt 5 kr.

POLITIKAI NAPILAP.

Feloldó szerkesztő és lapfőnöke:
KORBULY JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Bel- és Kültörda-utca sarkán.
Rom. kath. Status épületében „Lyceum” könyvnyomda.
Hirdetési díjak: Egy □ centiméternyi tér ára 4 kr

A tanítók.

Kolozsvár, május 5.

Csáky tárczáját kötötte a tanítók nyomorához, állását, pozícióját vetette latba, hogy a szegény népnevelők további tengődését, szomorú sorsát a maga szomorúságában megtartsa. Egy magyar miniszter, a ki a közoktatásügy bajnokai ellen küzd, sorsuk nehézségét szolgálja, megkönnyebbülésüket ellenzi s a dolgok jobbrafordulása esetén kész megválni tárczájától... Látott-e valaki valaha ilyen csodát?

És Csáky fejével játszott, könnyen vesztetett volna, könnyen szaván foghattuk volna elkérve tőle azt a lekötött tárczát. A kormánypart csak tizennégy szavazattal győzött, az ellenzéknek pedig 34 távollevő képviselője volt. Ennek a 34 távol tündöklőnek fele is elég lett volna, hogy a 300 frt minimumot megbuktassa és nyakát szegje ezzel Csákynek is; ennek a 34 távollevőnek fele is, de még annál kevesebbje is elég lett volna, hogy győzelemre vigyen egy olyan ügyet, mely a külföld előtt is helyre hozta volna azt a számtalan hibát, melyet mulasztás vagy tudatlanság folytán hazai népoktatásunk terén eddig is elkövettünk.

És ez az eset hamarjában már a második, már másodizben történt meg, hogy az ellenzék mulasztása, egyes tagjainak hagyagsága miatt kevés többséggel győz a kormánypart is megmarad békén

a miniszter. Fel nem foghatjuk, hogy mi nek kell vennünk ez eseteket. Vajjon már az ellenzék körében és felütötte fejét az a könnyelmű semmibe vevése a képviselői kötelességeknél, melyet annyiszor ostromozunk a másik párttal szemben; vajjon már nem volna bennünk egy csepp lelkiismeretesség, egy csepp összetartás, hogy olyan fontos ügyek tárgyalásakor, minő egy egész társadalmi osztálynak jövője, existenciája — hideg közönnyel és kényelmes nemtörődéssel engedünk diadalra jutni szegyenletes dolgokat.

Ha csak ugyan így állana a dolog, hibásabbak lennének a kormánypartnál, mert a kormánypart legalább jól van dresszirozva és szükség esetén a berendelt szavazatokban nincs hiány, de mi másodsorban vallunk kudarczal, holott győzhettünk volna.

A 34 ember közül 15 minden körülmények közt jelen lehetett volna, annál inkább, mert a szavazás és döntés előrelátható volt, jelezték, előkészíteték, tárgyalták az ügyet sokáig — készülhettünk volna rá. Senki fel nem hozhatja ürügyül, hogy megleptek bennünket vele. Bizony csak a mi hanyagságunk az oka mindennek, legfőképp annak is, hogy az a bizonyos tárcza Csáky kezében van még most is.

Végre is ideje volna szervezni a pártot és valami biztosítékról gondoskodni, mely ilyen kritikus esetekben segítségünkre lehetne, hogy ne kellene önmagunk

miatt szenvednünk és elvérzenünk. Mert dicső az, ha mások elleni harcban bukkunk vagy veszünk vitézül küzdve mindvégig, de gyalázat, ha önmagunk gyengítjük magunkat s ha e cselekedetünkre még csak mentségünk sincs, legfeljebb csak lehorgasztott fővel röstelhetjük magunkat.

A magyarországi tanítók a mily mértékben áldják a kormánypartot, mely nekik a 300 frtos minimumot megszavazta, ép oly mértékben áldhatják azt a 34 ellenzéki képviselőt, a ki a szavazáskor távol létével tündökölt...

POLITIKAI HIREK.

A képviselőház nyári szünideje. Tegnap délelőtt a képviselőház ülése alatt Wekerle Sándor miniszterelnök a pártok vezérembereként magánbeszélgetésre kérte fel, a melyen a miniszterelnök szóba hozta a kormány óhaját a képviselőház munkarendjére nézve. E szerint a Ház a képviselőház tiszviselőinek szabályzatáról szóló javaslatot tüzi ki a tanítói fizetésekről szóló törvényjavaslat letárgyalása után napirendre; ezt két igazságügyi javaslat követi: a fizetési meghagyásokról és a sommás eljárásról. E javaslatokon kívül tárgyalás alá kerülnek a dunai hidak építéséről szóló törvényjavaslatok s a kuriai palota felépítésére vonatkozó igazságügyminiszteri törvényjavaslat és esetleg még egy vagy két ily apróbb javaslat. Miután a pártok vezéregyénei elfogadták a miniszterelnöknek a Ház munkarendjére vonatkozó elő-

Enyészet.

Én kedvesem, miért hogy ajkad
Sohajt a hervadás felett?
Miért van bunak árnya rajtad,
A természet ha néma lett?
Nézd, mig te könnyező szemekkel
Csüngsz az enyészeten,
Nekem egy távolabbi képre
Tapad tekintetem.
S a siron, mint hervadt virágnak
Rejtett kezek titkon megásnak,
Derengni látom büszke fényét
Egy szebb jövőnek: a feltámadásnak!...

Erdőben.

A szél sikong... A nyárfa lombja
Sáppadt-halottan itt hever halomba'.
Mondják, hogy minden elhullott levél
Egy titkos bus történetet regél...
Mi bug fel e titkos beszédben,
Én nem tudom, én meg nem értem...
Szivemben most él új kikelet:
Imád rajongva, lángolón szeret!
Miért hallgassak hát a bus panasza,
Mi lomb susog a dértől összeaszva?
Tudom, az ősz majd úgy is megtanít,
Hogy megsirassam elhullt lombjait!

AZ „ERDELYI HIRADÓ” TÁRCZÁJA.

— Május 5. —

Szabó Jenő költeményeiből.

Hogyha csillag.

Hogyha csillag hull a földre,
Semmi baj se lesz belőle:
Tovább égve, tündökölvé,
Szép leányszem lesz belőle.

Két szép csillag volt az égen,
Most angyalom szép szemében;
Semmi baj se lett belőle:
Csak a szívem gyult meg tőle!

Kétkedés.

Barátaim mondják gyakorta,
Hogy én boldog vagyok;
A könny hazug, mely fájdalomtól
Szememben fölragyog.

Mig így beszélnek drága képed
Lelkemben fölmerül,
Kit oly lángolón szeretlek
S oly végzetlenül.

Ajkam remeg s fájó szívemre
Teszem reá kezem,
S „vajjon boldog vagyok valóban?”
— Sohajtva kérdezem.

Megláttad...

Megláttad halvány arcomat,
Megláttad, hogy beteg vagyok;
És homlokod rá elborul
S szemedben titkon köny ragyog.

Miért e köny? ... Ne sirj... ne sirj!...
Oh, én miattam mért zokognál?
— Bohóság szánni a levélkét.
A melynek összezuztad éltét,
S mit a szilaj habokba dobtál!

Kis pacsirta...

Kis pacsirta szálla fűn a légben,
Hő szerelme zengett énekében,
S mig szerelmét sirva énekelte,
Keservében, fájdalomában
Dalba szakadt lelke.

Én is, én is vágyam énekeltem;
Szerelmedért úgy sovárgott lelkem,
S nem szakadt meg szívem érted, lányka,
Mert az Isten hosszú, hosszú
Gyötrelemre szánta.

terjesztését, megállapodtak abban is, hogy ha esetleg pünkösd előtt néhány nappal szüksége mutatkoznék annak, hogy az ülések meghosszabbítottassanak, úgy akkor az ülések délelőtti 9-től délután 2 óráig fognak tartatni, csak azért, hogy az érdemleges pünkösdig befejeztessenek. A fővárosi hidakra vonatkozó törvényjavaslatokat a miniszterelnök a pénteki ülésben terjeszté be a képviselőháznak. A delegáció összehívása még e hó végén, legkésőbb június elsején fog megtörténni.

— **A tanítók minimuma.** A képviselőház május 3-iki ülésében szavazott a tanítók fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyában. A szavazás tehát megtörtént s a legbuzgóbb szabadelvű pártiak szívéből egy kö esett le, mikor az elnök kihirdette, hogy — t i z e n n é g y s z ó t ö b b s é g g e l sikerült megmenteni a háromszáz forintos minimumot. A képviselőház a 400 frtos minimumot 152 szavazattal 138 ellenében elvetette. Marad tehát minden a régiben; újra megüti füleinket a régi dal: te tanító dolgozz, lelkiismeretesen nevelj, taníts és — ébezz.

KÜLFÖLD.

A német császár utazása.

Berlin, máj. 3. Buch dr. német követ megjelent a szövetségi elnöknel, hogy Vilmos császár rendeletére köszönetet mondjon a császári pár szíves fogadtatásáért.

Berlin, május. 3. Vilmos császár a követező táviratot intézte Schenk szövetségi elnökhez

„Szívem készlet, hogy Svájc földjének elhagyásakor ismétlem a magam és a császárné legőszinteb köszönetét a szíves üdvözlétért, amelyben a szövetség tanács és a rokonszenves fogadtatásért, amelyben Svájc népe részesítet minket és hogy kifejezzem önnek, mint Svájc és polgárai képviselőjének, legjobb kívánataimat az országnak úgy jelenek, mint jövője iránt. Vilmos“.

Karlsruhe, május 3. A német császári pár ma délelőtti 10 órakor elutazott innen. A nagyhercegi pár és a trónörökös kikísérték a felségek a pályaudvarra. A búcsuzás a legszívesebb volt. Vilmos herceg és neje, Károly herceg, Eisen-decher porosz követ, Schliessing tábornok, Edel-

Dal.

Szemedbe van felirva sorsom
S én onnan olvasom ki azt —
S ez olvasás — biztatva lelkem —
Szívemben új reményt fakaszt.

Egy Sugara van szép szemednek.
Tündöklő kincse ez neki,
Mely, mint nap a bányádt virágot
Beteg szívem melegengeti.

Ott künn viharban reng az erdő...

Ott künn viharban reng az erdő...
Szívemben is a bú viharja tombol—
Amazt befődte barna felhő,
Ez itt borong a fájdalomtól.
De barna felhő szétoszolván
Alámosolyg a nap,
S ezer tündöklő sugarán
Az erdő felkaczag.
És itt szívemben fölmosolyg
Bálványom drága képe;
A bu viharja elvonul,
S lelkembe' szál a béke...

sheim báró főudvarmester, Brösigke városi parancsnok és Schnetzler főpolgármester is jelen voltak a pályaudvaron.

Berlin, máj. 3. Jól értesült oldalról megerősítést nyer, hogy Vilmos császár és a pápa közötti beszélgetés kiválóan a szocialis kérdés körül forgott. A megbeszélés nagyon beható volt és a magas személyiségek véleménye megegyezett. II-ik Vilmos császár el volt ragadtatva a nagyszerű fogadtatástól, melyet Rómában, Nápolyban és Szerbiában tapasztalt és azon óhajának adott kifejezést az olasz felségek előtt, hogy szívesen keresne alkalmat a vele barátságban levő királyi párral leendő gyakrabbi találkozásra.

Az angol parlament feloszlatása.

Az angol kormánykörökben komolyan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a parlamentet feloszlatják. Előrelátható ugyanis, hogy a home-rule-bill a bizottsági tárgyalások folyamán vagy oly lényeges változásokon fog keresztül menni, melyek e javaslatot teljesen kiforgatják lényegéből s az irakat éppen nem fogják kielégíteni vagy a bill a részletes tárgyalás folyamán megbukik.

Különösen a pénzügyi nehézségek nagyok, melyek a javaslattal kapcsolatban felmerülnek. Tüzetes utánszámítások kimutatták, hogy ha a pénzügyi kalkuláció, melyre Gladstone az egész szervezetet alapította, alapjában el van hibázva s hogy a tényleges eredmény az lesz, hogy Angliának a saját kárára fog kellene az ir beligazgatási költségeket fedezni. Érdekes, hogy midőn a bill a múlt év őszén készült az angol kormány egy küldötte járt lenn nálunk Horvátországban s ennek a tanulmányutnak nyomai meglehetősen meg is látszanak a kormány előterjesztésén.

Az ir önkormányzat nagyjában ugyanazon típust mutatja, mint nálunk Horvátország autonómiája, Hogy pedig a hasonlatosságból mi se hiányozzék, az új szervezet budgetjét Angliában is oly felületesen állították össze, mint nálunk 1867-ben.

Csak hogy míg mi ugyszólván vaktában elfogadtuk a horvát kiegyezésnek pénzügyi részét is s csak évek múltán jutottunk arra a szomorú tapasztalatra, hogy Horvátországot oly pénzügyi előnyökben részesítettük a magyar államkincstár kárára, melyek Magyarországot egyenesen megkárosítják addig Angliában egy kissé jobban tudnak számítani.

Angliában ma már a kormánypárt körében is belátják, hogy Gladstone irlandi autonómiájának költségvetéséből igen lényeges tételek kimaradtak, úgy hogy ezeknek beillesztésével az az eredmény áll elő, hogy az angolok fizetik meg Irland home-rule-ját, a mi ellen az angolok a leg-határozottabban tiltakoznak.

De feltéve még a legkedvezőbb esetet is azt, hogy Gladstonenak sikerülni fog saját pártjának finánciális aggodalmait megnyugtanni, az egyenesen ki van zárva, hogy a felsőházban keresztül menjen a kormány javaslata. Ha pedig a javaslat ott megbukik az a kérdés, mi czélszerűbb a kormányra nézve.

Az angol alkotmány jog szerint a kormány ez esetben még egyszer megszavaztathatja a javaslatot az alsóházban, de akkor azt őszi ülészekre kell egybehívni, a mi igen nagy nehézségekkel van összekötve.

Az angol parlament ugyanis rendszerint a nyári hónapokban is együtt marad, — ez levén Londonban a season, — de éppen ezért őszi ülészek nem igen van, legfőlebb rendkívüli esetekben s a parlament csak egy rövid téli ülésszakra gyűl össze a karácsonyi szünetek előtt a következő

évben tartja azután egyfolytában az év első hónapjának végétől kezdve üléseit.

Minthogy abban az esetben is, ha őszi ülészek tartatnék, az eredmény alig lenne más, mint hogy a felsőház előrelátható magatartásával szemben, a tél folyamán kellene a parlamentet feloszlatni, az angol kabinet és a többség már most megfontolás tárgyává tették azt a kérdést, nem jobb lenne-e a parlamentet rögtön a felsőház első határozata után feloszlatni, mely esetben az őszszel lennének az új választások megtarthatók.

Mint jelentik Gladstone tényleg elhatározta magát, hogy abban az esetben, ha a felsőház elveti a home-rule-t, a parlament feloszlatását fogja kérni a királynőtől, a mire ugylátszik, annál könnyebben határozza el magát, mert ez által könnyű módon remél megszabadulni egy oly helyzettől, melybe nem minden könnyelműség nélkül engedte belevitetni magát.

A német katonai javaslat

— A birodalmi gyűlés ülése —

Berlin, május 3.

A birodalmi gyűlés mai ülésén ismét a katonai törvényjavaslat volt napirenden. Ugy a képviselők, mint a közönség körében nagy az érdeklődés a javaslat sorsa iránt, és ezért megteltek ma is, nemcsak a képviselők padjai, hanem a karzatok is.

Gröber jelentést tett arról, hogy a bizottság többsége elutasító magatartást tanúsít a javaslattal szemben; a német nemzet, a haza védelmére mindig készen áll áldozatokkal, de béke idején a nap erejét lehetőleg kimélni kell.

Caprivi a kétévi szolgálati idő kérdését mondja a legfontosabbnak. Köszönetet mond a konzervatívoknak, akik mindenkor támogatják a kormány törekvéseit és azután a haderő szaporításának szükségességét igyekezett bebizonyítani. A politikai helyzet 1890 óta nem változott ugyan, de azért Németország mostani védelme mégsem elegendő. A német hadsereggel most már távolról se lehetne olyan biztonsággal háborúba menni, mint 1870-ben. Ilyen fontos kérdés, mint a mostani, nem volt még birodalmi gyűlés előtt, mert Németország becsületéről, létéről és jövőjéről van szó. Erősödésére van szükség, ha a békét fenn akarja az ország tartani. Hivatkozik Bismarckra, aki szintén a hadsereg szaporítását óhajtotta. — Nemcsak a Franciaország elleni védelemre kell gondolni, hanem arra, hogy Németország szükség esetén sztrategikailag is fel tudjon lépni és a határszéli tartományokat is megtudja védeni az ellenség szipolyozásától. A bizottság tárgyilagosan nem czáfolta meg a javaslatot; tiltakozik szövege ellen, hogy javaslat kivitele koldussá teszi a népet; az ország biztonsága megköveteli a javaslat elfogadását. A szövetséges kormányok eddig elé még nem állapodtak meg a „Huene“-féle javaslatra nézve, Poroszországot illetőleg azonban kijelentheti, hogy az ajánlat elfogadható megoldása a katonai kérdésnek, különben ha a kérdést az új választások szempontjából itélik meg. A kormányok egyébként később sem tanúsíthatnának nagyobb elczékenységet.

Kaltenborn hadügyminiszter előadja, hogy a javaslat szükségtelességét bebizonyítani nem tudja senki, csak feltételezték, hogy czélja a kétéves szolgálati idő behozatala. A kormányok ellenben a kétéves szolgálatot csak eszköznek tartották. A javaslat csupán a legszükségesebbet kívánja, remélhető, hogy ezt a ház megszavazza.

Huene báró indokolja, hogy indítványát miért tette meg, bár tudta, hogy elvtársainak csak kis része tart majd vele. Szükségesebb tartja Németországban az erők további igénybevetését, de az egyenletes elosztás kedvéért a két éves szolgálatidőt ajánlotta; a kormány kötelessége, hogy

azt minden erejével keresztülvigye. Az új választásokban nagy veszélyt lát, de azért mégis reméli, hogy javaslatait a többség fogja pártolni.

Manteuffel báró tekintettel arra, hogy Huene indítványa csak ma nyújtott be, de a birodalmi kancellár kijelentése által fokozott jelentőséget nyert, azt indítványozza, hogy az ülést szakítsák félbe. Richter pártolja ez indítványt.

A hadügyi bizottság jelentésének tárgyalása közben Preysing Straubing ismét benyújtotta a Lieber-féle indítványt, hogy a békelétszámot 1893. október 1-től 1898. márczius 30-ig 420,031 főben állapítsák meg.

Az egyházpolitikai reformok.

A közigazgatási bizottságban.

A polgári anyakönyvekről szóló javaslat tárgyalást tegnap kezdte meg a Ház közigazgatási bizottsága.

A vitában különösen két irány domborodott ki. Az egyiket Holló Lajos képviselte, aki azt fejtegette, hogy a polgári anyakönyvvezés csak az egyházpolitikai reformok összességével együtt léptethető életbe; a másik irányért Horváth Lajos szállott sikra nagy elokvenziával, kimutatván, hogy most éppenséggel nem oly jók az anyakönyvek, amiknek azokat feltüntetni akarják s már csak ebből a szempontból is hozzá kell járulni a kormány javaslatához.

Nekünk is az a nézetünk, hogy a javaslatnak általánosságban való elfogadását nem szabad függővé tenni semmi részletkérdéstől s a polgári anyakönyv voltaképpen nem is egyházpolitikai kérdés, hanem az állam adminisztrálásának, az állami tekintély érvényesülésének kérdése.

A bizottság mindenekelőtt Beöthy Lászlót választotta meg a törvényjavaslat előadójának. Azután Hieronymi miniszter arra kérte a bizottságot, hogy vagy ma, vagy mindenestre egyik legközelebbi napon vegye tárgyalás alá a törvényjavaslatot, mert kívánatos lenne, hogy legalább a ház bizottságai még a nyári szünet alatt tárgyalják azt.

A bizottság elhatározza, hogy azonnal megkezdje a javaslat tárgyalását.

Zay Adolf üdvözi a javaslatot s óhajtja, hogy az első minél előbb kövessék a többi liberális javaslatok is.

Beksis Gusztáv szerette volna, ha Horvátország is belevonatott volna az állami anyakönyvek rendelkezésének körébe. Kérde, nem volna-e helyes ezen szempontból már magában a törvényjavaslatban kijelentést tenni hangsúlyozása mellett, hogy a részletes szabályozás Horvátországban az autonóm hatáskörnek hagyatik fenn.

Hieronymi szorint, ez egyenes megsértése volna a Horvátország számára biztosított autonómiának.

Makfalvy Géza megfontolandónak tartja, hogy a különben is nagyon elfoglalt főszolgabíró, közvéleményi vagy körjegyző vezesse az anyakönyvet. Aggályos van, hogy nem lesznek mindenütt megbízható közegek, és hogy a dologi kiadások új terhet fognak a községekre róni. Szükségesnek tartja, hogy a kiadásokat az állam vállalja magára.

Holló Lajos nyíltan kijelenti, hogy az állami anyakönyvvezést egészében helyesnek és behozandónak találja, de bírálat alá veszi azt, vajjon ezen elv helyesen van-e keresztülvive a javaslatban. Az anyakönyvvezetési szervek nem lehetnek mások, mint a községi közegek, a jegyzői kar. Ez azonban ma sem léven képes kellőleg ellátni a reálbízott funkciókat, helyese-e tovább menni megterhelésében s ily kiváló funkciókat ruházni rá. Midőn a közigazgatási reform küszöbén állunk, nem volna-e vajjon helyes azt megvárni s e teendőket a reform folytán alkalmazandó közegekre bízni. E reform

feltételezi továbbá az egységes családi jog szervezését s már is anticipálja annak eredményeit.

Horváth Lajos a javaslatot elfogadja a részletes vita alapjául. Nem zárkozik magam sem el azok elől, amik a közegek megbízhatóságára nézve mondtak s örömmel vette volna, ha a javaslattal egyidejűleg a községi törvény is benyújtott volna, mert akkor nézete szerint a felhozott aggodalmak nagy része magától elenyészett volna, mert meg lesz a megbízható közegek, akire az itt szóbanforgó kérdők aggodalom nélkül bízhatók. Reméli szóló, hogy ősszel a községi törvény már a ház asztalán lesz s így mielőtt a törvény életbelép, a közegekre nézve teljes tájékozást nyerhetünk. Ama nézetet, hogy a mostani anyakönyvek egészben véve jók, szóló nem oszthatja.

Beksis a legmelegebb elismerését fejezi ki előtte szóló szép beszédeért, mely, azt hiszi, a bizottság nagytöbbségének nézetét hiven fejezte ki. A miniszter által mondottakra megjegyzi, hogy egyáltalán nem akarta érinteni Horvátország autonóm jogát; csak annak kimondását tartja kívánatosnak, hogy az anyakönyveknek a születésekre vonatkozó része autonóm hatáskörben azonos elvek szerint szabályoztassék.

Hieronymi miniszter köszönetet mond Horváth Lajosnak azért, hogy a törvényjavaslatot oly szépen megvilágította. A felhozott aggályokra nézve megjegyzi, hogy az anyakönyvek jelenlegi vezetése az ország némely vidékein nagyon is primitív. Hogy panasz nem meült fel akkor, hogy az anyakönyvek nem vizsgáltattak meg és így nem lehetett a hiányokat kideríteni. A közegek megbízhatóságát illetőleg megszerzett minden információt és azok alapján állithatja, hogy a formulárok kiadása mellett az anyakönyvek könnyen és jól lesznek vezethetők. — A városok és a nagy községek jelentékeny részében az anyakönyvek mibe sem fognak kerülni. A kisebb községekből alakítandó kerületekben nem lesz jóformán semmi teher, miután az anyakönyvek a községházában fognak tartatni. Az, hogy a lelkészek előtt kötött házasság bejegyeztetik az állami anyakönyvbe, minden felekezeti konfliktus és kényszerhelyzet nélkül ma is megvan Angliában. Arról, hogy a lelkész díjtalanul tartozik kivonatot adni a javaslatban szó sincs.

Beksis a Béni Horváth Lajos fényes beszéde után eléggé indokoltnak találja az állami anyakönyvek behozatalát.

Földváry Miklós elfogadja a javaslatot bár azt tartja, hogy a polgári házassággal egyidejűleg kellett volna azt tárgyalni. Észrevételeit a részletes tárgyalásra tartja fenn.

A kifejejtett paragrafusok.

Budapest, május 3.

A zsidó vallás recepcziójának előkészítésére kiküldött bizottság ma Mezei Mór orsz. képviselő elnöke alatt ülést tartott.

Az elnök örömmel tudatja, hogy a kormány a recepczió ügyét melegen felkarolta és felszólítja a tagokat, hogy nyilatkozzanak a további teendőkről.

Vázsonyi Vilmos dr. helyesli a kormányjavaslat kiindulási pontját, hogy az 1868 : 53. tez. szakaszait terjeszti ki a zsidó vallásra; azt is helyesnek tartja, hogy a vegyes házasságra vonatkozó szakaszok ki nem terjesztetnek, mert ilyen fontos kérdést incidencióként nem lett volna méltó megoldani, de a javaslatot némileg mégis fogyatékosnak tartja. Van ugyanis az 1868 : 53. teziknek 7. szakasza (18—24), mely nem vonatkozik sem a vegyes házasságokra sem az áttérésre, hanem mindenre nem tekintve, közelebről szabályozza a bevett felekezetek jogállását. A megokolás nem szól arról, hogy e szakaszok miért nem terjesztetnek ki a zsidó vallásra is. Minthogy ezeknek kiterjesztése

nehézséggel nem jár és a kormányban is valószínűleg meg lesz a hajlandóság a fogyatkozás orvoslására, a bizottságnak kísérletet kell tenni ilyen irányban, mert ha a zsidó vallást egyenjogusítják, kivételt hagyni nem lehet.

Ez indítvány élénk vitát keltett, melyben Tenczer Pál, Márkus Dezső dr., ifj. Neumann Sándor dr., Feleki Bóla dr. stb. vettek részt.

A bizottság Vázsonyi dr. indítványát egyhangulag elfogadta és örömmel üdvözlendő a kormányjavaslatot, egyúttal elhatározta, hogy a zsidó vallású orsz. képviselőket, a recepczió iránt eddig s érdeklődést tanúsítottak, felkéri, hogy már a bizottsági tárgyalás során törekedjenek a javaslat hiányainak orvoslására.

Az 1868. 53. törvénycikkelynek a bizottság által reklamált hét szakasza a következő:

18. §. Lelenczek s általában oly gyermekek, a kiknek szülője nem tudatik, annak vallását követik, a ki őket felfogadta. Ha lelecnkházba adtak s az intézet valamely vallásfelekezeté, azon felekezet vallásában neveltetnek. Ha az ezen §-ban említett esetek egyike sem fordulnak elő, a lelecncek azon vallásban neveltetnek, mely a találás helyén többségben van.

19. Egyik vallásfelekezetnek tagjai sem kötelezhetők arra, hogy más vallásfelekezetbeliek egyházi szertartásait és ünnepeit megtartsák, vagy hogy ezen napokon bármilyen munkától is tartózkodjanak.

Vasárnapokon azonban minden nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges munka fölfüggesztendő. Ugyszintén bármely vallásfelekezet ünnepe a templom közelében, az egyházi menetek alkalmával azokon a téren és utcákon, melyeken az ily menet keresztülvonul, mindaz mellőzendő, a mi az egyházi szertartást zavarhatná.

20. §. Bármely bevett vallásfelekezetekhez tartozó oly hitsorsosok, a kik külön egyházközséget nem kepeznek, kötelesek csatlakozni a saját vallásfelekezetükhöz tartozó s hozzájuk legközelebb eső önálló egyházközséghez, mely a magyar állam területén belül létezik.

21. §. A hedseregnek s állami közintézetekben (pl. katonanőveldekben, vakok intézetében, lelecnkházakban stb.), ugyszintén a polgári s katonai korházakban minden vallásfelekezet tagjai saját egyházuk lelkészei által részesítendő a vallásos oktatásban és minden lelkészi szolgálatban.

22. §. Temetőben a különböző vallásfelekezetek tagjai vegyesen és akadálytalanul temetkezhetnek.

23. §. Különböző vallásfelekezetűek által lakott községben és városban, mely házi pénztárából egyházi célokra vagy valamely felekezeti iskola javára segélyt szolgáltat ki, e segélyben igazságos arány szerint minden ottan létező vallásfelekezet részesítendő.

24. §. Új egyház gyülekezetek alapítása a leány egyházaknak anya-egyházakká, viszont ezeknek leány-egyházakká átváltoztatása a vallásfelekezetek kizárólagos jogai közé tartoznak.

A király a csapatszemlén.

Budapest, május 4.

Tegnap reggel hét órakor már készen állt a legénység a különböző kaszányák udvarain s megkezdődött a kivonulás a vérmezőre. Már ekkor a Lánchidon nagy emberáradat hullámozott Budára és a vérmezőt köröskörül fekete sokaság lepte el. Selley Sándor főkapitány és Pétery térparancsnoksági százados tartottak ott példás rendet közegeikkel.

Nyolcz órakor a gyakorló-téren állt minden ezred és csapattest. A gomolygó tömegből összevissza hangzó vezényszavak hallatszottak ki, tollas fővegü tábornokok, fiatal nyulánk segédtsztek vágtattak ide oda. A parancsszavakra lombán moz-

dultak a zárlóaljak, fűgén vágtattak a huszárok, robovga kanyarodtak a tüzérek s negyed kilenczre mozdulatlanul csendben állott az egész tábor.

Herczeg Lobkovitz Rezső hadtestparancsnokot már tisztelgással, kemény fővetéssel fogadták a csapatok.

A vérmező pompás képet nyújtott a szemnek.

A hadtestparancsnok pihenést rendelt, nehogy a legénység idő előtt kifáradjon.

Egyszerre fölhangzik a háromszoros kürtjel, a kardok kirepültek hüvelyekből, a kadétiskola parancsnoka „Rechts schau“-t, a Ludovika-Akadémia vezénylő tisztje „Jobbra nézz“-t vezényel, a legelső zenekar pedig rázendít a Gott erhalte-ra.

Jön a — király.

Előtte lovagol hadsegédje, a kiszabott tizenkét épéssel mögötte lovagol a király fekete paripáján. Jóval mögötte tiszteletteljes távolban halad a lovas tisztek kísérete. Közöttük voltak báró Fejérváry honvédelmi miniszter, tábornagy egyenruhában, szélről lovagolt az ifjú József Ágost főherceg, hadnagy uniformisban, ott volt Forinyák Gyula altábornagy honvédségi adlatus, Boyras vezérőrnagy főhadsegéd, a budapesti helyőrség tábornoki kara a vendég lovas-tisztek, kik több a menetbe csatlakoztak. Valamennyi után egy kis csapat díszbe öltözött lovas zsoldár zárta be a menetet, kik egyforma szürke lovaikon, festői öltözetükben, érdekes képet nyújtottak.

Herczeg Lobkovitz hadtestparancsnok eléje lovagolt s kardjával háromszor tisztelgve beadta jelentését. A király katonás köszöntéssel fogadta a jelentést, aztán lépésben megindult a csapatok arcvonala előtt. Egész utjában szakadatlan dobpergés, trombita-harsogás fogadta. A kadétknál és a Ludovika-Akadémia növendékeinél hátrafordult és elégedetten intett a hadtestparancsnoknak.

— Nagyon szép! — mondta örömmel.

Megelégedésének különben más csapatoknál is többször adott élénk kifejezést, míg megkerülte az ezredeket s visszaérkezett a balszárnyra, a honnan elindult.

Ezalatt megeredt az eső s teljes erővel kezdett szakadni. A király nem törődve az esővel kíséretével a vérmező északi oldalára lovagolt s kiadta a parancsot, hogy a csapatok vonuljanak a vérmező jobb oldalára s kezdjék meg a visszavonulást. Ez alatt fekete méne nyugtalanokodni kezdett, a király leszállt róla s egy másik barna lóraült.

Míg a csapatok elhelyezkedtek a felvonulásra, addig a király beszédbe ereszkedett környezetével. Hosszasabban beszélt báró Fejérváry miniszterrel, Lobkovitz hadtestparancsnokkal és József Ágost főherceggel. Majd a vérmező közepére lovagolt s arczal a pesti oldal felé fordulva elrendelte, hogy kezdjék meg a felvonulást.

Kisérete mögötte foglalt állást.

Az összes csapatok Lobkovitz herceg vezette el a király előtt kivont karddal. Utána Bilimek vezérőrnagy lovagolt. Az elléptetés után mindketten a király kíséretéhez csatlakoztak.

Az első csapatok, melyek a zenekar hangjai mellett vonultak el a király előtt, a kadét-iskola és a Ludovika-Akadémia növendékei voltak. A király helyeslőleg bölíngatva fordult hátra a két osztály parancsnokaihoz, kik akkor már ott voltak s leeresztet kardhegygyel várták a felség nyilatkozatát.

Nyomban az Akadémia növendékei után jött a 23-ik gyalogezred, ezután a 4-ik és 14-ik utász zászlóalj, majd a Mollinár ezred zászlás legénysége haladt, keményen kihuzva magát, ezután a 68-dik a 86-ik és a 6 ezred, a bosnyák zászlóalj, a vartüzérek csapata következett.

Az ezredparancsnokok, kik a király kíséretéhez csatlakoztak, nem panaszkodhattak: ő felsége mindeuk előtt elismeréssel nyilatkozott.

Most egyszerre abban hagyja a zenekar a szabályos, hosszú taktusu zenét és könnyű, vidám melódiába fog; a tüzérek és a huszárok jönnek egymásután. A huszárok élén festői öltözetükben a honvédhuszárok lovagoltak, utánuk a 13-ik huszárezred következett, élén a délcegz Jenő főherceg ezredparancsnokkal. A csapatok meglehetősen összeszorítva, tolongva haladtak el a király előtt, a lovak nyugtalanok voltak s a markos jászknak fiuknak ugyancsak volt dolguk, hogy megfékezzék a szilaj paripákat. Végül a szekeres-csapatok vonultak el a király előtt.

Ő felsége a csapatszemle bevégeztével magaköré gyűjtötte a főbb tiszteket, kifejezést adott röviden elismerésének, azután katonásan tisztelgett s elvágatott. A Vérmező bejáratánál várakozó közönség lelkesen megjelenezte a királyt.

Körülbelül fél órába tartott, míg a katonaság a legszebb rendben baza ment.

IRODALOM.

„Erdély.“

(Turistasági, fürdőügyi és néprajzi folyóirat. Az Erdélyrészi Kárpát Egyesület értesítője, szerkeszti Veress Endre.)

Egy év múlt, hogy az E. K. E. „Erdély“ czimen havi folyóiratot indított. A folyóirat ügyes szerkesztése az egylet választmányának buzgalma oda vezérelték a folyóiratot, hogy immár a második évfolyamát éli s kétezer példányban jelenik meg. R a d n ó t i Dezső, ki a lapot egy éven át szerkesztette, a szerkesztéstől megvált s helyébe az egylet egyik munkás, alapos tudománnyal képzett tagját V e r e s s Endrét bizta meg.

A szerkesztő változás okozta azt, hogy a különben rendszeresen megjelenő havi folyóirat késétt, de ezt a jelenlegi szerkesztő munkabírása helyre pótolta az által, hogy az elmúlt négy hónapra eső mind a négy szám egyszerre jelent meg.

A négy füzetben rajta van az új szerkesztő szakavatottsága, gondja, izlése.

Mindenekelőtt meg kell említenünk, hogy a folyóiratot egy gyönyörű czinkép ékesíti, mely Erdély természeti szépségeiből egy igen sikerült képet mutat be. Ez ügyes kép a szerkesztő compositiója.

Mind a négy szám eleven tollal alapos szakismerttel megirt dolgozatokat tartalmaz. Ott találjuk a szerkesztő cikkein kívül Szádeczky Lajos dr., Hankó Vilmos dr., Hermann Antal dr. stb. cikkeit Szádeczky Lajosnak különösen figyelemre méltó az elnöki megnyitója, a hol hangsúlyozza, hogy az E. K. E. kötelessége és feladata kell hogy legyen Kolozsvar és Kolozs megye még megmenthető történeti emlékeit emléktáblákkal megjelölni. Turistasági és fürdőügyi cikkeken kívül megkapóak Hermann Antal dolgozatai, ki „A hegyek kultuszáról Erdély népeinél“ czim alatt kimutatja, minő szerepe van a hegynek a szász és a cigány néphitében.

Az értékes dolgozatokon kívül a legelső szám Bethlen András gr. földmívelési m. kir. miniszter arczképét hozza, a melyhez a Szerkesztő talpra esett apróságot irt.

Nem volna helyén valamennyi cikket ismertetnünk, a ki érdeklődik, nézze meg a most megjelent négy számot, s tudom, nem teszi le addig míg az egészet elejétől végig el nem olvassa.

Tegnap tárczánk a melyik Brancsikáról szólt, Fletcher Margit angol turistánő hazánkban történet utleírását hozza, melyet Kovács János unit. főgym. tanár fordított.

A négy füzet tartalma különben a következő: Az 1—2. füzet tartalma: Bethlen András gr. (arckép-melléklettel) Veress Endrétől. Turistaságunk feladatai. Dr. Szádeczky Lajostól. Kirándulás a Retyezátra (3 képpel. 1 melléklettel) Téglás Gábertől. A hegyek kultusza Erdély népeinél. (A

hogy a szászok néphitében.) Dr. Hermann Antaltól. Petrozsényi emlékek Schwarczel Adéltól. A Székelyföld fürdői és ásványvizei Réthy Dezsőtől. Az oláhkérdés Erdélyben és Magyarországon. V. E.-től. Az 3—4 füzet tartalma: Régi magyar turisták és utazók (1 képpel.) Dr. Szádeczky Lajostól. Adatok Bergő Flórián turisztikai működéséhez. Gyulai Farkastól. Angol turista-nők Erdélyben. (3 tollrajzzal.) Dr. Szádeczky Gyulától. Branyicska (1 képpel.) Fletcher Margittól. Az erdélyrészi ásványvizek kezelése és kiállítása. Dr. Hankó Vilmostól. A hegyek kultusza Erdély népeinél. (A hegy a cigányok néphitében.) Dr. Hermann Antaltól.

SZINHÁZ.

Utazás a földkörül.

A világhírű Coock és fia utazási cég sem rendezett még sohasem oly világra szóló utazást, mint a milyent Ditrói Mór jóvoltából most rendez a mi színházunk.

Verne Gyula, a fantasztikus regényíró utazása 80 napig tart; színházunk tullicizálja e 80 napot, mert négyszer ismételik meg ez utazást és így épp 320 napon keresztül folyton zónázni fogunk keresztül-kasul ezen a bolondul forgó sártekén mit máskülönbön földnek neveznek.

Szóval nagy dologra készülünk. Kik szeretik a fényesen kiállított látványosságokat, azoknak lesz bő alkalmuk erre szombattól kezdve. Szombaton, vasárnap, hétfőn, kedden folyton a föld körül utazunk 80 nap alatt.

A díszletek mind újak és Lüttkemayer, a híres színházi festő műterméből kerültek ki.

A darabban előforduló képek czimei és azokban előforduló látványosságok:

I. Hogy jutott Paszpartu sok kóborlás után pihenéshez. A „Reform“ clubb salonja.) II. Fir rendőr egyik dolgát asszonykézre bizza. (A suez csatorna, kikötő, rakpart stb.) III. Auda bercegnő esete. (Indus tanya kivilágítással. IV. „Eb lesz Rajah Bundelkumban. (A Rajah k temetkezési helye: A Nekropolis. Mozdó elefánt, szobrok, bálványok stb. V. Mennyibe kerültek Paszpartu papucsei. (Egy calcuttai szálloda étterme. Calcutta város látképével.) VI. A szép asszonyok között. (A kigyók szigete Borneóban. Nakabira királyné ünnepe. VII. Koldusbíró-választás San-Franciskóban. (Egy san-franciscói taverna belseje.) VIII. Egy párbaj futtában. (A Pacific-vasut megrobanása a gőzmozdony, vasuti kocsi, őrház stb. stb.) IX. Menekülés az indusok körmei közül. (A kearney-i óriás lépcső. Téli tájkép megvilágítva.) X. A csapdába került hajóskapitány és a rászédett rendőr. (A „Henriette“ gőzhajó salonja. XI. Gyorsított utazás a hajón. (A „Henriette“ haló földelzete teljes felszereléssel. A hajó felrobbanása. Liverpool megvilágított látképe, Felhők. Zivatar. XII. Mikor szombaton van vasárnap. (A liverpooli „Adolphe“ szálloda salonja.) XIII. A megnyert fogadást. (A londoni „Reform“ clubb új salonja mozdó óraszerkezett.)

Részt vesznek az előadásban K. Gerő Lina Szerémy Gizella, Szontgyörgyi István, Szathmáry Árpád, Pusztai Béla, Forris Pista, Gáll Gyula stb.

A fényesen kiállított látványosságból ma este tarják a főpróbát, holnap este pedig élvezni fogjuk e darab premierét.

Lapunk előfizetési díja:

Félévre . . . . . 6 frt, 12 korona.
Évnegyedre . . . . . 3 frt, 6 korona.
Egy óra . . . . . 1 frt, 2 korona.

Előfizetheti legcélszerűbben postautalvány útján. Helybeli előfizetéseket elfogad a kiadóhivatal. **Beltordó-utca 11. sz.** (Lyceumnyomda.)

Táviratok.

A fő- és székváros küldöttsége a királynál.

Budapest, május 5. (Az „Erdélyi Híradó” eredeti távirata.) Budapest fő- és székvárosa ma délelőtt egy 25 tagú küldöttséggel tisztelgett ő felsége a királynál. A küldöttséget Ráth Károly főpolgármester vezette. Ráth Károly a törvényhatóság nevében egy hosszabb beszédben köszönetet mondott a királynak azért a legfelsőbb elhatározásáért, hogy az ország fővárosát Budapestet fő- és székvárossá emelte.

Lelkes és hosszas beszéde végén pedig újlag is kérte ő felsége kegyeit s ajánlotta a fővárost kegyelmébe.

Ráth Károly főpolgármester beszédére ő felsége következőképpen válaszolt: „Őszinte megelégedéssel fogadom e köszönetet és nem kétlem, hogy Budapest fő- és székváros lakossága és képviselőtestülete azon hű ragaszkodás és loyaltást, melyről önök imént biztosítottak és melynek tanujelét sok esetben, így különösen mostani megérkezésemkor is örömmel vettem, jövőre is minden körülmények közt tanusítani fogja. Fogadják egyébként változatlan királyi kegyelmem biztosítását.”

KÜLÖNFÉLÉK.

Kolozsvár, május 5.

A piarista rend főnöke Kolozsvárt. Lévay Imre, a kegyesrendiek tartományfőnöke tiszteletére tegnap délelőtt a helybeli társház fényes bankettet adott. A tágas rektoriumban közel 120 terítékű asztal várta a meghívottakat. A bankett egy órákig tartott; a fesztelen, kedélyes hangulat jellemzésére elég ha annyit mondunk, hogy a délutáni öt óra még együtt taláta a társaságot. Jelen voltak:

Lévay Imre, a kegyesrendiek tartományfőnöke; Vámos Károly dr. titkára; Dániel Joachim a piarista rend helybeli házfőnöke; Biró Béla apátplébános; Páll István az erd. róm. kath. status referense; Imre Márk sz. f. r. házfőnök; Dobróczy Alajos min. házfőnök; Óvári Kelemen, egy. rector; Koch Antal, Kiss Mór, Lechner Károly, Moldován Gergely, Farkas Gyula, Vályi Gabor, Schilling Lajos, Martin Lajos, Felméri Lajos, Finály Henrik, Szamosi János, Szász Béla, Ternér Adolf, Szinyei József, Széchy Károly, Pecz Vilmos, Szádeczky Lajos, Márky Sándor, Ferenczy Zoltán, Abt Antal, Fabinyi Rudolf, Vályi Gyula, Apáthy István, Groisz Gusztáv, Csiky Viktor, Purjesz Zsigmond egyetemi tanárok; Szentkirályi Kálmán róm. kath. status előadó titkára Cseh Lajos, Albach polgármester, Szvacsina Geza tanácsos, Deák Pál rendőrfőkapitány, Mály István orvos, Vörös Sándor gazd. tan. igazgató, Dorgó Albert kir. közjegyző, Korbuly József, az „Erdélyi Híradó” felelős szerkesztője, Magyar Mihály az „Ellenzék” szerkesztője, Kuncz Elek tank. főigazgató, Báró Szentkereszt Zsigmond törvényszéki elnök, Benel Ferenc ügyvéd. Ott volt a helybeli piarista rend valamennyi tagja még pedig mind a gymnáziumi tanárok mind pedig a piaristarendi tanárjelöltek.

Hogy a bankettől a szelleme-nél szelleme-sebb pohárköszöntők egész sora sem hiányzott ezt tán felesleges is említenünk. A toásztok sorát a házigazda Dániel Joachim házfőnök kezdte meg és a megjelent vendégekre üritette poharát. A második felköszöntőt Biró Béla apát plébános mondta Lévay Imre tartományfőnökre. Hatalmas éljenzés volt a köszöntőre a válasz. Lévay általános hatást keltve emelkedett hangú beszéddel válaszolt és az egész rend nevében élte a vendégeket.

Felköszöntőket modtak még:

Óváry Kelemen — a kegyestanítórend kolozsvári társ házára; Albach Géza — Dániel Joachimra; Mály István — Groisz Gusztávra; Benel Ferencz — Salzbauer Jánosra; Finály Henrik — Lévay Imrere; Lévay Imre — a vendégek családjaira; Páll István — dr. Vámos Károlyra; Széchy Károly — a piarista rend fiatal tagjaira; Dániel Joachim — Albach Gézára; Szentkirályi Kálmán — dr. Vámosra; Groisz Gusztáv — Kuncz Elekre; Kiss Mór — Csiky Viktorra; Moldován Gergely — Óvári rectorra; Martin Lajos és Kiss Mór apiaristarend növendék fiatalágára; Moldován Gergely — Kiss Móra; Albach Géza — Moldován Gergelyre; Biró Béla — Cseh Lajosra stb. stb. A kedélyes hangulatu bankettől délután öt óra oszlottak szét a vendégek.

Hogy nő a vetés? Hogy kiesoda nem tudjuk de kékes-ről régóta megtisztelti lapunkat valaki levelekkel, ki magát Káliand-nak nevezi. A mostan vett levelet mulatságos (?) tartalmánál fogva közöljük. Arról van szó; Hogy nő a vetés? Erre a levél író ezt írja:

„Hogy nő a vetés? A vetés negy nő, hogy a gabona és fű szárában üreg van, az üregben levegő, a hűv felforralja, erjeszti a levegőt, és dagasztja a levegőt a fűvet, vetést. A málnának gyökerei alá rekesztenek levegőt kapálás által, ha ágak és galyakkal barlangot csinálnának és földdel fedik tövét, a mállészáll óriás magasra nő. Így nő a vetés: Azonkívül a hold huzza ki a földből, a nap nyoma visza a földbe.” Aláírva kaliani.

Népesedési mozgalmak Kolozsvárt.

17-ik héten, április 23-tól április 29-ig. Élve született 9 fiú, 11 leány = 20, ezeneként 28-88. Halva született 1 fiú, 1 leány = 2. Meghalt 7 fiú, 6 nő = 13. ezekközt 1 idegen, ezeneként 18.77, illetve 17.33. Szaporodás ezeneként 10.11, illetve 11.55. A halál nevezetesebb okai: Tüdőlob 4. Torok gyík 1, roncsló toroklob 1 esetben.

Katholikus theologiai tanfolyam

Mint örömmel értesülünk, Lévay Imre, a kegyesrendiek tartományfőnöke az érdekelt szakkörökkel amaz elhatározását közölte, hogy Kolozsvárt a piarista rend számára theologiai tanfolyamot létesített. A tartományfőnök tervei szerint e tanfolyam összesen huszonöt tanulóifjú számára lesz berendezve, a kik nemcsak az egyetemet hallgathatják itt, de a theologiat is végezhetik. A tartományfőnök e kijelentése az illető szakkörököt a legkellēmesebben érintette. A tartományfőnök holnap reggel a személyvonattal utazik fel Budapestre, a hol vasárnap egy közoktatásügyi anketten kell részt vennie.

Albach Géza, polgármester, mint már megírtuk, Budapestre utazott. A polgármestert ő felsége holnap tíz órákig fogadja külön kihallgatáson.

Kirándulás Ó-Radnára. A Kárpát-Egyesület május 29-én, az E. M. K. E. 28. i. deési közgyűlését követőleg, országos jelleggel kirándulást rendez az ó-radnai havasokra. A főszerkesztő kiránduláson ott lesznek közéletünk kitérősegei, kik az E. M. K. E. közgyűlése alkalmával megelőzőleg Deésre jönnek. Indulás lesz máj. 29-én reggel 9 órákig, Beszterczen turistá-

ebéd, Dombháton fogadja a kirándulókat a radnaborberek osztály, Ó-Radnán elszállásolás. Május 30-án megtekintése az E. K. E. fűrdőnek és innen felmenet az ördög szorosán át az ércválasztóhoz, zuzihoz és a bányákhoz. A részvétel díját pár nap múlva közlésezi a rendező bizottság. Jelentkezéseket elfogad Radnóti Dzsó központi titkár (Belmagyar utca 3. sz.), ki ő a kirándulásra vonatkozólag felvilágosítások szerezhetők.

Városi tanács contra cserebogarak. A város területén mind nagyobb és nagyobb számban mutatkoznak a kártékony cserebogarak. Az ovó intézkedések megtételére a városi tanács következő hirdetményt teszi közzé: A cserebogár, a gyümölcsös kértek e veszedelmes ellensége újra megjelent. Érdekében áll minden kerti gazdának, hogy gyümölcs termésének biztosítására e felette kártékony bogarat irtsa. Irtásának legbiztosabb módja az, ha naponként kora reggel és délben a gyümölcsfákat rendszeresen megrázogatják. A lehullott bogarakat fel kell szedni a földről valamely edénybe, pl. fakártyába, pléh-edénybe, melybe előbb egy kevés vizet tölt az ember, hogy ki ne mászszanak. Időnként a bogarakat egy ágas-bogas fával össze kell nyomkodni. Ha az edény megtelik, ki kell önteni egy előre megásott gödörbe, s abba jól be kell temetni a bogarakat. A nagyobb mennyiségben irtóknak jutalom is adatik, és pedig minden litervéka után 20 kr. mi iránt jelentkezni lehet a tanács 7 sz. irodájában.

Pótsorozás. A vármegye házában ma fél kilenczkor kezdődött meg a pótsorozás; sorozásra állottak összesen százhuszan. A pótsorozásnak egy órákig volt vége.

Felolvasó ülés. Az Erdélyi Múzeum bölcsészeti szakosztályának felolvasó ülése jövő szombaton lesz. Az ülésen Veress Endre egyetemi tag fog felolvasni „Mihály erdélyi vajda ellenségeiről.” A mély tudománnyal megírt felolvasásra felhívjuk a közönség figyelmét.

Szerény Zoltán jutalomjátékát tegnap tartotta meg „Stern Izsák”-kal. A szép számú közönség virágcsokorral s egy igen szép koszorúval lepte meg a jutalmazandót. Szerényi Zoltán a darabban a főszerepet adta hatással.

A magyar szent korona országai vörös-kereszt egylete Kolozsvár városi választmánya intező bizottsága szombaton 1893. évi május hó 6-án 3 órákig a városháza nagytermében ülést tart. Fontosabb tárgyak: Az országos közgyűlésre képviselők kiküldése. Határozat taggyűjtés iránt.

Szabó Jenő klötéményei elhagyták a sajtót s már szét is küldettek. Az érleles kötetre, melyből mai tárczáunkban mutatványt közlünk, legközelebb részletes bírálattal fogunk visszatérni. Most csak annyit jelzünk, hogy a könyv fölöttébb csinos és izléses kiállításra Gombos és Sztupjár nyomdájátdicséri; egy fűzött példány ára 3 korona, diszkötésben 5 korona.

Meghívó. Az orvostanhallgatók önképző és segítő-egyesülete szombaton, f. hó 6-án d. u. 6. órákig közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk. Tárgysorozat: jegyzőkönyv hitelesítése, szigorlati kölcsön-ügy, folyó ügyek tárgyalása, indítványok. Kolozsvárt, 1893. május 4-én. Urbanetz Ede s. e. elnök, Genersich Vilmos egyetemi titkár.

Kéretik az az ur, ki április 30-án a színházban első támlássor 9 számú helyen volt s a jegyszedő látszóvét magával vitte, hogy azt az illetőnek a színháznál szolgáltatassa vissza.

Mac-Mahon haldoklik. Párisból írják, hogy Mac-Mahon tábornok, magentai herczeg, a francia köztársaság volt elnöke nagy beteg, Orvosai nem biznak meggyógyulásában. A tábornok családját táviratilag a betegágyhoz hívták.

A rágalmazott kormány. Ismeretes, hogy Lukácsiu László dr., akinek anyja baja volt, van és lesz a hazai bíróságokkal, vádaskodásainak tárgyaul többek közt a magyar kormányt is meg tette, azt mondogatva, hirdetve, diktálva a vizsgá-

lőbíró jegyzőkönyvébe, hogy a híres fennelyesi dinamit-erényletet a kormány beleegyezésével a körjegyző követte el. A bűnpörben, melyet tudvaleg a minisztertanács utasítására indított meg a debreczeni főügyész, az ítéletakként hozta meg ítéletét, hogy négy hónapi fogházat és háromszáz forint pénzbüntetést mért ki Lukácsira. A kir. kuria ma ezt az ítélet helyben hagyta, s így az jogerőre emelkedett.

— **A czár kegyelme.** Két évvel ezelőtt történt, hogy az orosz czár Michaelovics nagyherceget megfosztotta minden jogaitól és kiváltságaitól és kizárta a hadsereg kötelékéből azért, mert polgári családból származó leányt vett el feleségül. Ma a czár megkegyelmezett a nagyhercegnek és ennek nejét grófi rangra emelte.

— **A hercegprimás arcképe.** Vaszary János festőművész most dolgozik a hercegprimás arcképén, melyet az esztergomi főkáptalan számára fest meg. A hercegprimás tegnap ült először a művésznek; a kép karosszékban ülve, kezét összekulcsolva, bibornoki ruhában fogja ábrázolni a főpapot.

— **Gondos ápolók.** Február 28-án történt az a hallatlan eset, hogy a pozsonyi tébolydaházban Birkás meg Kiss ápolók egy gondjukra bízott örfütert, Nagy, diószegi korcsmáros forró vízzel tett kádba dugták, a minek következtében Nagy még az éjjel meghalt. A két ápolót most vonták felelősségre a pozsonyi törvényszék. Mindketten azzal védkeztek, hogy az emlékeztetés napon ittassak voltak, s Kiss még azt is hozzátette, hogy a felügyelettel tulajdonképpen nem ő, hanem társa volt megbízva. A törvényszék a végtárgyalás befejezése után Kisst felmentette, Birkást azonban egy évi börtönrre ítélte.

— **Egy férfiú véleményei.** Egy polgári férfiú az a férfiú, a ki borközi állásban vonult fel a városbázára, igazságot keresendő némely asszonyi dolgokban. A férfiú némi távolgással belép a kapitány elébe. Előadja a panaszt, hogy volt neki egy balkézről való felesége. Attól az őszszel elvált, de ő „húz” az asszonynaz s szeretne „visszavátni” hozzá, azonban nem lehet. Nem pedig azért, mert rossz dolgokat beszélnek az asszonyról. Ő ugyan nem hiszi ezt, de szeretné, ha a kapitány ur, a kinek szintén van magához való esze, behízonysítaná, hogy mi igaz ebben a dologban.

— Mert — bakogja igen ékes nyelvezettel — volt nekem egy társam, a ki velem dolgozott, mint például munkatárs. Hát például ez is akarja az asszonyt. De meg a Dobó Jóska is akarja.

- De még maga is akarja.
- Hát valószínűleg magam is akarom.
- Hát akkor minek vált el tőle?
- Könyörgöm, tűz az öreg asszony.

Az anyós-kitörés több helyeslő fejbőlintással találkozván, az ember folytatja:

— Ott például az ellenkezés többre haladt, mint a békesség.

— Aztán most visszavenné?

— Igen hát. De mivel például kutya lépett a kertbe, semmi szempontból sem alázhatom meg magamat.

A férfiú kedélyesen fél könyökre dőlve, spiczel t vább olyan nyelvezeten, hogy alig lehet kitudni, mit akar.

— Hites felesége magának ez az asszony?

A fé. fi tiltakozik:

— Nem!

— Hát „polgári házasság”?

— Az sem. Csak olyan szögényes egyesülés.

— Hát miért nem keres magának hites feleséget?

Az ember nagyot néz maga elé, idegesen motoszkál a kabátja zsebében s nagysokára vágja ki alapigazság gyanánt:

— Tekintetes kapitány ur ...

— No?

— Az asszony jó, de csak elcserélve.

— **Az mellékes A:** Mi a manó! Ernő barátunk megnősül? És kit vesz el?

B: (szorakozottan) 4000 frtot.

A: (nevetve) Nem azt kérdezem, hanem hogy hívják a menyasszonyt?

B: Ah, vagy úgy! Bizony elfeledtem de hiszen az mellékes.

A kiállítás területi elrendezése.

Budapest, máj. 3.

A főbejáratok.

Az első főbejárat az Andrásy-ut tengelyének folytatásába, a Nádor-szigettel szembe helyezendő. Mert a főváros legszebb és legnépesebb utjának tengelyébe helyezett főbejárat könnyűvé teszi a kiállítás megközelítését s rendkívül emelne annak külső hatását. Az első főbejárat a Nádor-szigetre, megfelelő, széles hiddal kötendő össze, mely a látogatók áradatának nagyobb hullámzását is kényelmesen és veszély nélkül megbirja.

A Nádor-sziget ama részének, mely a fürdőháztól jobbra esik és a Széchenyi-szigetnek a kiállítás területébe való bevonása szükségesnek mutatkozik azért, mert a főbejárat elhelyezése e szigetek bevonását mellőzhetővé teszi, továbbá, mert a szigetek festői fekvése és a városligeti tónak a kiállítási területbe való bevonása ünnepek rendezése alkalmával, de különben is utóérhetlen hatást biztosít, s végre, mert a történelmi kiállítás épületeinek jellemző elhelyezésére alkalmasabb terület az egész Városligetben nem található. Figyelembe veendő az az általános óhaj, hogy a kiállítás történelmi csoportja kimagasló részt képezzen, és ez a jelzett elhelyezési mód által különösen is leginkább juthat érvényre.

A szigetek bevonása esetén önként felmerül a városligeti tó tisztításának kérdése. Mert közegészségügyi és esztetikai szempontból kiállítás nélkül is elkerülhetetlen volna, hogy a tó betonizáltasság és a Rákos vizével kapcsolatba hozassék; kívánatos továbbá, hogy a Nádor-sziget és Népliget között való keskeny és közlekedésre alkalmatlan tó csatorna betömésék s az ezáltal nyert területet a kiállítással kellőképpen kapcsolatba hozzuk. Kiemeli továbbá a bizottság, hogy az első főbejárat előtt elterülő térről, vagyis a kiindulási ponttól széles körutat kell létesíteni a kiállítás egész területén; a két ágazatban tervezendő körut egyik vonala az iparcarnok előtt, a másik e mögött vezetne el s az összes fontosabb főépületeket e vonal mentére kell helyezni, hogy a kiállítás megsejtelése lehetőleg rendszeres lehessen. A korzó vagy a mostani helyén, vagy esetleg az iparcarnok északi főbejárata előtt való réten volna létesítendő.

A második főbejáratot ismét a régi korzó előtt elterülő tere kell helyezni. E tér megfelelő felkörü, esetleg árkászerű elrendezése azonban felette kívánatos volna.

A hat főcsoport.

A kiállítási területek beosztására a következő eszméket proponálja a bizottság: A kiállítási anyagot hat főcsoportra osztja: Ezek a következők: a) a történelmi főcsoport; b) a néprajzi csoport; c) a mezőgazdasági csoport; d) az ipari csoportok; e) a technikai csoportok; f) a művészet. E csoportok felsorolása Magyarország fejlődési fokozatainak megfelelőleg történt s e fokozat szerint kellene lánczolatossan elhelyezni a főépületeket. — Ezt tartja szem előtt a következő propezió:

A történelmi főcsoport, mint már jelezve volt, a Széchenyi szigeten helyezendő el, vár- és bástyaszerű épületben; ugye szigeten, mint esetleg a vele szomszédos területen elférnek a Magyarország fejlődésének főkorszakai szerint tervezendő épületek, melyek a szigetről a kiállítás külső és belső területére remek távlati hatást gyakorolnak.

A Nádor-sziget és a Népliget közötti csucsban helyezendő el a falu, s néprajzi kiállítás, a házi- ipari csoport és a vásár abban a festői elrendezésben a mint erre az erdőnek, a dombnak, a tó partjának s az egész környék hatásának kiaknázása a legjókbb alkalmat megadja. Lánczolatossan folyta-

tásban a néprajz- és az iparcarnok között való területen következzenek a mezőgazdasági csoportok az egyes alcsoportoknak megfelelő épületekben.

A iparcarnok megmaradna régi rendeltetésének, azonban módosítani kell egyrészt architektonikus hatásában, másrészt ki is kell bővíteni mert minden csoportja tetemesen nagyobb tért fog igénybe venni, mint 1885-ben. A kibővítésre legalkalmasabb az a terület, mely az iparcarnok és a Hermina-ut között elterül.

Végre a technikai csoportok számára (gépek, közlekedés villamosság stb.) legalkalmasabb az a terület, melyet a közlekedési és gépcarnokok 1885-ben elfoglaltak, mert egyrészt a megfelelő nagyságú épületek itt a legkedvesebb pusztítással helyezhetők el, másrészt, mert ez a terület a vasuti sínek által legjobban közelíthető meg, s a jelzett célznak különben is megfelel.

A műcsarnok esetleg a területen kívül is, az Andrásy-uthoz lehetőleg közel helyezhető el és pedig oly épületbe, mely a kiállítás után is állandóan megmaradhatna a műcsarnok céljaira.

E beosztásnál a bizottság az a célzott tartja szem előtt, hogy a kiállítás területén lehetőleg csak a régi kiállítás terület (a szigetekkel s a ligetnek a Népliget felé eső részével kiegészítve) vonassék be, úgy, hogy a Stefania uttól jobbra eső ligetrész érintetlen maradjon. E mellett számos argumentumot hoz fel a bizottság: Az egységes területen sokkal nagyobb hatást lehet elérni, már pedig a Stefania-uttól jobbra és balra eső terület egysítése nagyon nehéz dolog, mert a legkedvesebb architektonikus megoldás és elrendezés mellett is a jobboldali terület mindig izolálva marad a baloldaltól s tartani lehet tőle, hogy ezt az izolált területet, bármit állítsunk is oda, a nagy közönség csakhamar teljesen el fogja hanyagolni.

E területen továbbá az ültetvényeket lehet kimélni, másrészt pedig a beépítendő területekről az erre érdemes ültetvények alkalmas pontokra könnyen áthelyezhetők. Végre a liget egész jobboldali része és a körönd megmarad. Ebben a részben egy bokrot sem kell kipusztítani. A közönség oly sokszor hangoztatott igényei tehát részben normális uton is kielégíthetők, a nélkül, hogy az állatkert ingyenes hozzáférhetővé tétele szükségesnek mutatkoznék.

Idegenek névsora.

Kolozsvárt május 5.

Központi szálloda.

Gyárfás Endre nagybirtokos, Székely.-Udvarhely.
Montbach Sándor „ Választ.
Langfelder Vilmos mérnök, Budapest.
Náthe Samu gyáros, Bécs.
Adler János kereskedő, Sz. Somlyó.
Simay Jenő „ Arad.
Grosz Gergely „ Szatmár.
Sellinka „ Homorod.
Pálffy Nina színésznő, Budapest.
Böjte Gyula utazó, Bécs.
Schwarz „ „
Janicsak Ernő „ „
Freuer János „ „
Dorner Károly „ Budapest.
Steiger Mór „ „
Halas Ödön „ „
Galló János utazó, Budapest.

Hungária szálloda.

Ritter József kárbeclő, Bpest.
Spigel Mór utazó „
Frid F. fakereskedő, Székelyhid.
Kacsai József „
Mósa Sándor birtokos, Deés.
Dnhony Mihály birtokos, Mocs.
Porjes Samu kereskedő, Sz.-Somlyó.
Szeles N. százasos, Deés.
Manu Gábor ügyvéd, Deés.
Gál Miksa utazó, Bpest.

ÁRJEGYZÉKEK

— SZÁMOK —

üzleti körlevelek és falragaszok,

— ÚJ JEGYEK —

Czégnyomatok levélpapírok és borítékokra,

Vigalmi Meghívók

ugyszintén bármily természetű

könyvnyomdai munkák

a legjutányosabb árban föl vállaltatnak

Gombos és Sztupjár

Lyceum-könyvnyomdájában.

☛ Szakemberek lévén, a munkák kiállításánál a legkényesebb igényeknek is megfeleltünk s e tekintetben a megrendelők egész bizalommal fordulhatnak nyomdánkhoz.

A t. megrendelő közönség szives mekeresését tisztelettel kérve maradunk

Gombos és Sztupjár

Lyceum könyvnyomdája.

AZ ERDÉLYI HIRADÓ

része

hirdetéseket és nyiltéri közleményeket

a legjutányosabb áran elfogad ☛ a kiadó hivatal.

HONI GYÁRTMÁNY.

A már 10 év óta fennálló
Első Erdélyi

Tűzmentes Vas Pénzszekrény-Gyár

321 31—
AJÁNLIJA
ujjon szervezett és csak a beavatott vevő által kinyitható, több érdem
éremmel kitüntetett

tűz és betörők ellen biztos
**pénz-, könyv, és
OKMÁNY-**

vasszekrényeit

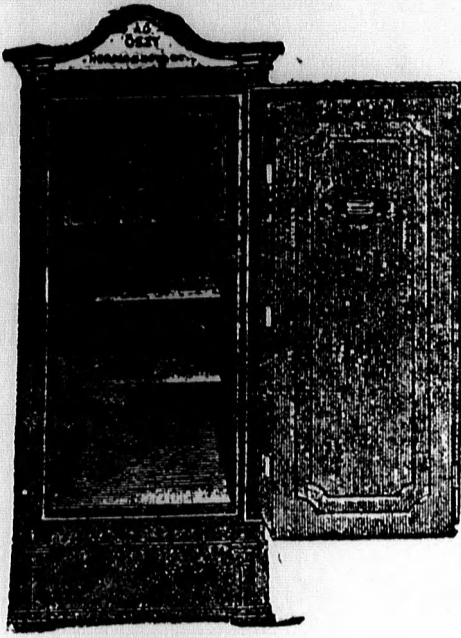
minden nagyságban, a legutányo-
sabb árban

Képes árjegyzéket kívánságra
díjmentesen küld

ŐSZY GEZA

első erdélyi vas pénzszek-
rény-gyár

Nagy-Szeben.

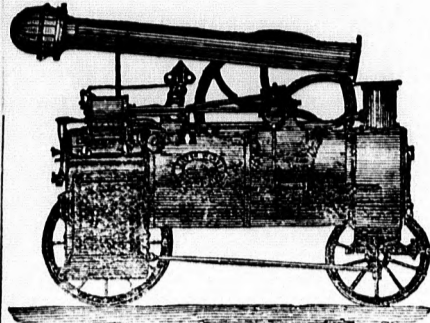
KOTZÓ PÁL

458

gépészmérnök

5-8

Budapest, Ullői-ut 18. sz. alatt

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 lóerejű
SZÖGES CSÉPLŐKÉSZLETEKET

továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű

sines gőzcséplőkészleteket,

hosszu szalmarázókkal, alsó szelellével és
rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahé-
jazóval és választóhengerral

**Fa- és szénfűtésű és eredeti szalmafűtő
GŐZMOZGONYOKAT**

Továbbá R. Garret & Sons felülmulthatatlan 40% tüzelőanyag megtakarító.

Compound gőzmozgonyokat

egjobbnak elismert brandtfordi önműködő amerikai kéveköto ara oopeket.
Eredeti amerikai szénagyijtoit 1 vagy 2 ló befogására alkalmazható kombinált ruddal.
Sorvető- és szorvavető gépeket mindennemű egyéb kisebb gazdasági gépeket

Jutányos árak! — Kedvező feltételek!

Nyereménytulajdonosok kerestetnek!

Gazdátlan 20 millió frt

hever eddig még fel nem vett sorsjegy fő- és melléknyereményekben. A Telegraph
sorsolási lap szerkesztősege vállalkozott arra, hogy az illető mit sem sejtő tényleges
birtokosokat felkutassa és őket a nyeremények birtokosává tegye. A sorsjegybirok-
sok kéretnek, hogy sorsjegyeik minőségét, sorozatait és számaikat a „Telegraph” szer-
kesztőségével saját érdekükben is levélileg közölni szivekedjenek, hogy az illető nye-
reménytulajdonosokat ily módon felfedezhesse. — Előfizetési ár a „Telegraph” című
450 hatodik évfolyamban megjelenő hiteles sorsolási lapra 8-6
egész évre csak 1 frt.

Előfizetőinek még egy nagyszerű előnyt is nyújt, t. i. évenként
20 drb Józsv-sorsjegyet sorsol ki előfizetői között,
mely sorsjegyek negyedévenként sorsoltnak ki és 20.000, 30.000 40.000 koronás
főnyereményekre játszanak és egy nyereménnyel okvetlen kisorsoltnak. Oly sors-
jegybirokosoktól, kik a lapra elő nem fizetnek, 10 kr. válasz-bélyeg kéretik. Junius
1-éig előfizetők résztvesznek már az 5 darab Józsv-sorsjegy kisorsolásában és szét-
osztásában. — A „Telegraph” sorsolási közlony kiadóirovatala, Budapest
Váci-körút 43.

Csakis a világhírű **zigarettapapirost** használjátok

Les Dernières Cartouches

jegygyel

3-25 464

BRAUNSTEIN FRERES

PÁRISI GYÁRÁBÓL, 65., BOULEVARD EXELMANS.

Ezen gyártmány

a papiripar d'adala és a cigarettapapiros eszményképe.

Ezen cigarettapapiros és cigarettahüvely gyári raktára:

Bécs, I. Schottenring 25.

Valódi francia cigarettahüvely a „Les Dernières Cartouches”-pa-
pirból készítve, melynek minden doboza „Braunstein Freres” cégét viseli, minden
norinbergi nagykereskedésnél, valamint a m. kir. dohánytözsdekben kapható

A tavaszi idényre szép és jó fajú

485

(téli nemesítés)

7-10

RÓZSÁKAT

olcsó árban ajánl

Schultz Rezső

kertészete KOLOZSVÁRT Külközép-utca 3. sz.

Virágüzletemben, belmonostor-utca 2., csokrok és koszoruk

a legjutányosabban készítettnek

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Ny. a Lyceum könyvnyoában Kolozsvárt bel- és kül-tordautca sarkán.

Az evangélikusok zsinata.

Budapest, május 3.

A magyarországi evangélikusok zsinatának negyedik ülését tegnap délelőtt 10 órakor nyitották meg. Az ülésen Péchy Tamás világi felügyelő és Karsay Sándor püspök elnökölték. Péchy Tamás rövid megnyitói beszéde után Karsay Sándor püspök buzgó imádságot mondott, hálát adván Istennek a jó királyért, ki a protestánsok iránt való bizodalmit és szeretetét most is fényesen nyilvánította, mikor az egyházi törvényeket legfelsőbb jóváhagyásával ellátta. Isten áldását kérte ezért az uralkodóra, egész királyi családjára és havánk böles kormányára.

Péchy Tamás bejelenti a zsinatnak, hogy a képviselők közül Nadóczy Kálmán és Prernyik János nem jelenhetnek meg az üléseken. Péchy Tamás rövid beszédben elmondta a zsinat teendőit. A legelső tárgy a királyi leirat és annak kapcsolatban a jóváhagyott törvények kihirdetése.

A zsinat elrendeli a királyi jóváhagyási záradékkal ellátott törvények kihirdetését.

Györy Elek jegyző felolvassa a következő jóváhagyási záradékot:

A magyarországi ágostai hitvallású evangélikusoknak legfelsőbb királyi engedelmünkkel az 1891. évi december hó 5-én és folytatólag az 1893. évi február 7-ik és következő napjai Budapest fő- és székvárosunkban tartott országos zsinata által alkotott és vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterünk útján legfelsőbb jóváhagyásunk és királyi megerősítésünk alá hódolattal fölterjesztett jelen egyházi alkotmányt ezennel jóváhagyjuk és megerősítjük.

Kelt Bécsben, 1893-ik évi márczius 18.

FERENCZ JÓZSEF. s. k.

A zsinat állva hallgatta végig a jóváhagyási záradék felolvasását.

A törvények kihirdetése után Péchy Tamás elnök előterjeszti, hogy a zsinat eddig is hasznos munkát végzett, mert keresztülvitte azt a nagyfontosságú dolgot, hogy ma már az evangélikusoknak királyi jóváhagyással ellátott kész törvénykönyvük van, hanem a munka még nem ért véget, mert a zsinatnak arról is intézkedni kell, hogy a már megalkotott törvények minél hamarabb érvénybe lépjenek. Kéri a zsinatot, hogy küldjön ki egy bizottságot, mely a legközelebbi ülésre terjesszen be javaslatot a kihirdetett törvények életbe léptetésének ügyében.

Az elnök felhívására a kiküldendő bizottság tagjait a zsinat megválasztotta Prónay Dezső báró egyetemes felügyelő elnöklete alatt a püspököket, a kerületi felügyelőket s ezeken kívül még minden kerületből három-három tagot, névszerint pedig Steiner Károly drt. Gyurász Ferenczet, Poszvácz Sándort, Somogyi Károlyt, Perai Gyulát, Hörk Józsefet, Günter főesperest, Rittert, Somorjait, Zsilinszkit, Krammer Bélát, Röm Károlyt.

Péchy Tamás felhívja a naplóbíró és az igazgatósági bizottságokat, hogy délután 5 órakor tartsanak ülést, ezzel a mai napirend ki lenne merítve, de mielőtt az ülést berekesztené, azt ajánlja, hogy mivel most ő felsége a király itthon van, deputációt küldjön a zsinat ő felségéhez, mely az evangélikusok zsinati törvényeinek legkegyelmesebb megerősítéseért a zsinat hálás köszönetét tolmácsolná a király előtt.

Zelenka Pál püspök azt indítványozza, hogy a miniszterelnökhöz és a vallás és közoktatásügyi miniszterhez is küldjenek tisztelegő bizottságot. Az indítványt elfogadták.

Tisza Lajos megye.

Tisza Lajos gróf ő felsége személye körüli miniszter, már a legközelebbi napokban ott hagyja miniszteri székét. Hirtelen távozásának egyik oka

az, hogy nem bírja ő felsége szimpátiát. Miniszteréje óta ritkán fogadta. A másik oka az, hogy a gróf Bécsben egyáltalán nem tudott rokonszenvet kelteni. A bécsi humor Giegerl-Miniszter-nek nevezi őt.

Utódja, mielőtt kormánykörökben egész pozitívással emlegetik, Jósika Samu báró belügyi államtitkár lesz, leggazdagabb főuraink egyike. Jósika kinevezése esetén a belügyminisztérium adminisztratív államtitkárává Széll Ignác miniszteri tanácsost léptetik elő. Az ő felsége személye körüli miniszterségre különben kombinációban van Károlyi István gr., a nemzeti kaszinó elnöke, aki nagyuri megjelenésével, fényes háztartásával bizonyára a legelőbbkelő szerepet játszaná Bécsben és Teleki Géza gróf, a ki rövid belügyminisztersége idején minden körben és pártban élénk szimpátiákat vívott ki.

Szerbia a választások előtt.

Belgrád, máj. 4. Abban a körlevélben — jelenti a Pol. Corr. — melyet Miloszavljevics belügyminiszter a választásokra vonatkozólag a prefektusokhoz és a belgrádi tanácsoshoz írt, az a rendelkezés van, hogy a járási hatóságok azonnal tartoznak megszerezni a szükséges bárcákat a községek számára, a rendőrség köteles a községi hivatalokat szigorúan a választási törvény rendelkezéseire utasítani, az előjárók pedig felelősek azért, hogy minden jogos választó megkapja a bárcát s hogy jogtalanul meg ne kapja.

Belgrád, máj. 4. A kormány visszahelyezte azt az 500 tanítót, kiket a liberálisok a múlt télen az ország egyik végéről a másikra helyeztek. A tanító egyesület feliratban mondott köszönetet az igazságos elhatározásért.

Joximovics Milivoj közmunkaminisztert, hirszerint, az államvasutak igazgatójává fogják kinevezni.

A radikálisok eddig ötven községi választásnál győztek. Néhány községben a haladók nyertek többséget; a liberálisok sehol. Pirot városban is, a hol a múlt választásoknál liberális képviselőt választottak, most a radikálisok győztek nagy szótöbbséggel.

Az új norvég minisztérium.

Krisztiania, máj. 4. A Stortingban Stang miniszterelnök nyilatkozatot olvasott fel. E nyilatkozat szerint az új minisztérium egyetlen célja Norvégia virágzása és boldogsága. Törekvése a különböző iparágak belső fejlesztése; a külügyi politikában pedig Norvégia egyenjogúságának megővése az union belül. A konzulátusi kérdésben a kormány minden provokáló lépést kerülni fog.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kolozsvár, május 6.

— **Lévay Imre** a kegyesrendiek tartományfőnöke ma reggel a személyvonattal utazott vissza titkárával, dr. Vámos Károlylyal Budapestre. A közszertetben álló tartományfőnököt Dániel Joachim és dr. Vajda Gyula kísérték ki a pályaudvarba.

— **Unitárius táncvizsga.** Az unitárius főiskola ifjusága ez idei tavaszi táncmulatását, tekintve a kedvezőtlen időjárást, június hó 1-én tartja meg a „Lövölde” helyiségében. A buzgó rendezőség, dr. Nyiredy Géza tanár elnök és Kozma Endre alelnök vezetése alatt a legnagyobb törekvéseket fejtik ki a jó hírnévnek örvendő mulatság érdekében. A meghívók a jövő hét végén bocsáttatnak ki.

— **A „Mária Valéria” árvaház** egylet választmánya f. év. Ápril 25-én tartott ülésében következő ajándékozások jelentettek be. Egy fiatal leány ajándékozott 3 frtot, egy fiatal asszony 2 frtot, a victoria társaságtól 59 frt 82 krt, a főrangú műkedvelői szini előadásból 565 frtot, a kolozsvári takarékpénztár 100 frtot, a kolozsvári kisegítő pénztár 75 frtot, elhalt özv. Tappenburg Károlyné hozománya 300 frt, Andrásófszky Efraim ajándéka 10 frt. Fogadják a nemes szívű adakozók az egylet háláját az árvák nevében az igazgatóság.

— **A polgári házasság ellen a kath. községekben** még mindig folyik az aláírás-gyűjtés. A M. Állam újabb a következőket jelenti: Hárskut és Dernő községek 450 aláírással ellátott tiltakozást intéztek a főrendiházhoz a kormány egyházpolitikája ellen. Árva megyéből Csizszova község 60, Lieszek község 258 és Vittanova község 178 aláírással tiltakoznak a főrendiház előtt a vallásügyi program ellen. A besztérczobányai egyházmegyéhez tartozó Turóc-Szucsány 845, Szent-Péteri 73, a Zólyom kerületi hívek pedig 735 aláírással ellátott kérvényben tiltakoznak a főrendiház utján a kormány egyházpolitikája ellen. A vasvármegyei szentkúti róm. kath. plébánia hívei szintén a főrendiház utján tiltakoznak a kormány egyházpolitikája ellen. A tiltakozást aláírta Szentkúton 150, Zsámánd főközségben 182, Német-Bükk községben 86 polgár. — A vasvármegyei Szent-Mihály község lakosai — a M. Á. szerint — valláskülönbség nélkül 1119 aláírással kérik a főrendiházat a polgári házasság megakadályozására. Ugyanerről a vidékről még egy, mintegy 6000 aláírással ellátott kérvényt fognak a főrendiház elé terjeszteni.

— **A budavári merénylet.** A herceg-prímás élete ellen intézett merénylet dolgában a budapesti törvényszék tegnap befejezte a vizsgálatot s az összes iratokat Ajtay Sándor dr., Moravcsik Ernő dr. egyetemi tanárok orvosi véleményével együtt ma délután áttette a kir. ügyészséghez. Havass Imre főügyész helyettes intézkedett, hogy az ügyészség vádindítványa mielőbb a bíróság elé kerüljön s meglehet, hogy a szenzációs bűnpör már a jövő hó első felében végtárgyalásra is kerül, mert Csólics kijelentette, hogy a vádhatározat ellen felelkezni nem fog. A vizsgálat Csólics ellen gyilkosság kísérletének büntette miatt folyt.

— **Orthodox zsidók értekezlete.** A hazai orthodox zsidóság országos képviselőisége és számos főrabbinus f. hó 3-án és 4-én Budapesten az orthodox központi irodába értekezletre jöttek össze. Az értekezlet több folyó ügy elintézése után, első sorban a polgári anyakönyvezetés behozatala esetén előálló helyzetre való tekintetből megállapította az akció, mely a felekezet kebelében kifejtetni fog a végből, hogy a bekövetkezendő újítással szemben a hitközségek összetartozósága megne lázítassék, hogy a hitű zsidóság vallási érdekei megóvassanak, nemkülönben, hogy az anyakönyvvezető rabbinusok érzékeny anyagi megkárosításoknak kitéve ne legyenek. — Az orthodox közvetítő bizottság küldetett ki ezen javaslatnak beható tanulmányozása végett. Ezt megelőzőleg elhatározatott, hogy a benyújtott recepcionális törvényjavaslatnak a zsidó hitfelekezet szervezésére vonatkozó igazán szabadelvű és igazságos indoklásáért a kultuszminiszternek köszönet szavaztassék. A küldöttséget, mely az orth. közvetítő bizottság tagjaiból, továbbá 13 főrabiból állott, — mint a Zsidó Hírlap jelenti, — a kultuszminiszter tegnap fogadta. A küldöttség szónoka Lipsitz Lipót abauj-szántói főrabbi volt, akinek üdvözlő beszédére a miniszter szíves szavakkal válaszolt.

— **A halál torkában.** Fürst Vilmosné, egy váci kereszmáros neje este a petroleum-lámpát vigyázatlanul fújta el, a nélkül, hogy lecsavarta volna. A lámpa szétrobbant, az égő petro-

leum szétfutott az egész szobában s ráomlott a fiatal asszony ruhájára, ki csakhamar lángtengerben állott. Kétségbeesetten futott az ablakhoz, hogy segítségért kiáltson és jöttek is azonnal többen a Fürstékkel szemközt levő cirkuszából, melyet az előadás alatt éppen nagy tömeg állott körül. De ebben a pillanatban észébe jutott Fürstnének, hogy az udvaron egy vízzel telt nagy kád áll. Ritka lelki erővel haladt az égő asszony az udvaron végig és nyakig beleereszkedett a vízbe, mely az égő ruhát rögtön eloltotta, úgy, hogy az asszonynak ijedségen és néhány égési seben kívül egyéb baja nem esett. A szobátüzet is sikerült rögtön eloltani.

Színpadi koszorúk eleményei.
Egyik német zenelap érdekes történeteket beszél el a maga korában nagybiru Vestfali Felicitás énekesnőről. Hamletben fenomenális sikereket aratott, s minden este elhalmozták koszorúkkal s virágokkal. Ez a koszorú nem a közönség lelkesedéséből került, hanem saját zsebéből, mert amerikai vendégszereplése alatt jól megtanulta a reklamszínészi módját. Eddig nincs a dologban semmi, megtették és megteszik más színésznők is Vestfali azonban megpróbálta, hogy vajjon nem lehetne-e ezt a zöldságot több ízben is használni. A koszorúkat és csokrokat bazavitette, a nedves pinczét ráta, a hol elég üdék maradtak másnap estig, a mikor is újra a művésznő lábához repültek. De jött egy borzalmas este, mikor nem kapott sem koszorút, sem pálmát. A színbáz habitói összedugott fejjel suttogtak. Vestfali is csak várta, várta a virágokat, de biz' azok elmaradtak, a művésznő leirhatatlan rémületére. A dolog nyitja abban állt, hogy a háziasszony úgy eltette valahová a pinczékulcsot, hogy Vestfali cselédsége, mely a virágokat föl szokta ismét hozni, sehohsem találta s így a tegnapki zöldságot nem lehetett másodízben is szerepeltetni a színpadon.

A kik legjobban kibírják az időt.
Franciaországban mostanában hivatalos kimutatás jelent meg az öreg emberekről, a kik tulajdonképpen ott kezdődnek, mikor már túl vannak az aranylakodalmon. Ilyen aranylakodalmozott házaspár több van 500 ezernél, a mi azt bizonyítja, hogy Franciaországban a házasságok csak a regényekben és szindarabokban végződnek katasztrófákkal, az életben pedig aranylakodalmakkal. Még érdekesebb ennél a kimutatás ama része, a mely arról emlékezik meg, hogy a francziák között kétszáz olyan ember éldegél, a ki már mind túl van a száz éven. — E száz évnél idősebb emberek azt bizonyítják, hogy az idők viszonyosságain legkönnyebben az asszonyok esnek túl, a kik még arra is vállalkoznak, hogy mathuzsálemi kort érjenek el. Hogy pedig a nők bírják ki legjobban az időt, az kitűnik abból is, hogy Franciaország 209 száz évnél idősebb embere közül 145 asszony és csak 64 férfi. Ha már most elgondoljuk azt, hogy a száz éves asszonyok közül ott hány tagadott le az éveiből ötöt-tizenötöt, akkor bizvást elmondhatjuk, hogy Franciaországban legalább ötszáz ember van száz éven felül és ezek között 436 asszony.

A pápa izenete Csákyhoz. Váradi Károly, a ki részt vett a legutóbbi római zarándoklaton és azt, a mit látott és hallott, most a Szege-di Híradóban írja meg, többek között a következő érdekes historiát meséli el. „Érdekes volt, midőn a püspök Csáky gróf temesvári papnövendékét mutatta be.

„Comes Csáky, meus clericus.“ („Csáky gróf növendékpapom.“)

Ő szentsége ránéz s kérdi:

„Cognatus es tu miniszter?“ („Rokona vagy a miniszternek?“)

„Ita, Sanctissime pater.“ (Igen, szentséges atyám.“)

„Ergo dicas ei, ut componat res.“ („Ugyan mondd meg neki, hogy intézze el valahogy a dolgokat“) — válaszóla a pápa. jóságos gesztusával kísért mosolylyal.

Halál a tyukszemvágás következtében. Bécsben egy Neufelner nevű 60 éves em-

ber ezelt pár nappal tyukszemvágás közben belemetszett a lábába. E vigyázatlanság életébe került, mert vérmérgezés állt be, minek következtében tegnap az öreg meghalt.

Szalomban Lázár feltámadásáról beszélnek.

— Az ügyes manapság meg nem történik mondja valaki. Most bizony sohasem támadnak fel a halottak.

Dr. Mérges felel:

— Az ám... Az orvosi tudomány már nagyon fejlődött!

Borzasztó áradás Kínában San Franciskóból jelentik. Egy Kínából érkezett gőzhajó utasai beszélnek: Songkatoo vidékén, a Sárga folyam kétszer kiáradt és több várost s ötszáz falut öntött el. Számos ember fullt a vízbe. A folyam második áradása pusztítóbb volt, mint az első. Az életben maradt emberek Tientsinbe menekültek.

Apróságok.

Tiltakozás.

Ó nagysága véletlenül és váratlanul a konyhában terem. Lizi, a szakácsné szörnyű zavarban. Mialatt összeszedi magát, ő nagysága felkiált:

— Istenem, mit látok? Mit jelent ez? meg ez? meg ez? Csáky, kard a konyhában...

Lizike szemérmes mozdulattal:

— Csak nem hiszi a nagysága, hogy az enyém?

Tromf.

Ur: Vigyázzon, Adél nagysám, ha oly változatos lesz, még vén leány marad.

Adél: Oh, már régen férjhez mehettem volna, ha oly igénytelen lennék, mint az ön neje.

Gorombán.

Nő: Emlékszel, mily ostoba arcot vágta, mikor megkértél?...

— Férj: Oh, kérlek, igazán ostoba voltam én akkor!

Kedélyes.

Ur nő: De Julcsa! hogy lehet egyszerre regényt olvasni és gyermekre vigyázni?

Szobalány: Oh, nem zseniroz engem a kicsike...

Köszönet.

A törvényszék bizonyítékok hiányában felmenti a rovtott előéletű vádlottat, kit ismét betérek vádjá terhelt.

Távözében így szól:

— Köszönöm a belém helyezett bizalmat!

Vicinális vasuton.

A vonat megérkezik.

A kapus megszólít egy utast:

— Ohó, hiszen önnek csak gyermekjegye van!

Az utas flegmával felel:

— Persze, mikor felszálltam, még nem voltam tíz éves.

Gázvilágítási naptár.

Kolozsvárt, 1893. május hóban.

1-én esti 7 $\frac{1}{4}$ órától reggeli 2 óráig 56 lámpa

2-án esti 7 $\frac{1}{4}$ — 10 $\frac{1}{2}$ óráig 170 lámpa

— „ 10 $\frac{1}{2}$ -től reggeli 2 óráig 56 lámpa

3—6-ig „ 7 $\frac{1}{4}$ —10 $\frac{1}{2}$ óráig 413 lámpa

— „ 10 $\frac{1}{2}$ órától reggeli 2 óráig 170 lámpa

7—15 „ 7 $\frac{1}{4}$ —10 $\frac{1}{2}$ óráig 413 lámpa

— „ 10 $\frac{1}{2}$ órától reggeli 3 óráig 170 lámpa

16 és 17-én 7 $\frac{3}{4}$ —10 $\frac{3}{4}$ óráig 413 lámpa

— „ 10 $\frac{3}{4}$ órától reggeli 3 óráig 170 lámpa

18—21-ig „ 7 $\frac{3}{4}$ órától reggeli 2 $\frac{1}{2}$ óráig 170 lámpa

22 és 23-án „ 7 $\frac{3}{4}$ -től reggeli 2 $\frac{1}{2}$ óráig 56 lámpa

24—30-ig „ 8 órától reggeli 2 óráig 56 lámpa

31-én „ 8—11 óráig 170 lámpa

— „ 11 órától reggeli 2 óráig 56 lámpa

Vasuti menetrend

M. á. V. Kolozsvár-városi menetjegyirodájától.

a kolozsvári állomás részére.

(Érvényes 1893. május 1-től.)

Érkezik:

Budapestről—Kolozsvárra.

- 5 55 reggel 502. sz. gyorsv. (ind. sz. p. u. Bpest-ről 9. 15. este.)
6 59 reggel 508. sz. szemv. (ind. Bpest-ről 5. 50 d. u.; tovább Brassófelé 8. 40 reg.)
8 32 este 506. sz. szemv. (ind. reggel Bpest-ről 8. 25 tovább Brassófelé 8. 40 este)
10 37 este 504. sz. gyorsv. (ind. Bpest-ről Közp. u. d. u. 2. 10) tovább mint személyvona Kapusig Arad felé, este 11. 10.)

Brassó—Nagy-Szebenből—Kolozsvárra.

- 5 45 d. u. 515. sz. vegyv. (ind. Brassó 5. 10 reggel); (tovább Bpest-felé 6. 14 este).
6 47 reggel 505. sz. szemv. (ind. Brassó 7. 43 S.-Szebenből 10. 17 este; tovább Bpest-felé 7. 30) reggel.
10 45 este 501. sz. gyorsv. (ind. Brassó 2. 45 d. u.; N.-Szebenből 4. 49 p. d. u. tovább Bpest-felé 11. 01 este).

Szamosvölgyi vasut.

Zilah, Beszterce, és Deésről—Kolozsvárra.

- 5 55 d. u. 1. sz. szemv. (ind. Zilah 10. 50 d. u. (Beszterce-ről 1. 05, d. u.) — (Deésről 3. 47 d. u.)
8 21 regg. 13. sz. vegyv. (csak Deés—Kolozsvár között ind. Deésről 5. 03 reggel).

Indul:

Kolozsvárról—Budapest felé.

- 5 25 reggel 503. sz. gyorsv. (érk. Bpestre 1. 10 d. u.) személy. p. u. (Bécsre 7. 20 este.) stb.
7 30 reggel 505. sz. szemv. (érk. Bpestre 8. 05 este sz. p. u.
3. 24. d. u. 5. 45 sz. szemv. teherv. (érk. Csucsára 6 óra 33 este. Ezen vonat csak Kolozsvár-Csucsá között közlekedik minden nap).

- 6 14 este 507. sz. szemv. (érk. Bpestre 7. — reggel, Bécsre 1. 55 órakor d. u.
11 01 este 501. sz. gyorsv. át (érk. Bpestre 7. 25 reggel Bécsre 1. 55 dél).

Kolozsvár—Brassó felé.

- 6 11 reggel, 502. sz. gyorsv. (érk. Brassóra 2. 09 d. u. Bukarestbe 9. 15 este. — Elágazás Kis-Kapusról az 5004. sz. szemv. vonathoz csatlakozással N.-Szebenbe érkezik 1. 26 d. u.)
8 40 reggel 516. sz. gyorsv. (érk. Brassóra 10. 25 este).
8 49 este 506. sz. szemv. (érk. Brassóra 8. 00 reggel, Brassóból ind. T. V. sz. sz. 392 sz. vonat 11. 05 érkezik Bukarestbe 8. 35 este)
11 10 este 518. sz. szemv. Tövisig, Innét ind. Arad felé 3. 04 érkezik. Aradra 11 d. e.

Szamosvölgyi vasut.

Kolozsvárról Deés, Zilah, Beszterce felé

- 7 15 reggel 2. sz. szemv. (érk. Szamosújvár 8. 50 Deésre 9. 15. Beszterce 12. 02. Zilahra 2.)
6. — este 14. sz. vegyv. (csak Kolozsvár—Deés között érkezik. Deésre 9. 10 este).

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Korbuly József.

Kiadja: a Lyceum-nyomda.